

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési díjak.

Hatszor hasá beza garmond sgr vagy annak tere 6 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 100 kr. Nagyobb és gyak ribb
hirdetéseknél külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Orpelli Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eck-
haus der Wollzeile 36.) Haasensteint et Volger (Vallfisch
gasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapest
Haasensteint és Vogler hirdetés köv. irodája. Goldberga
A. V. hirdetések felvételi irod. Budapestben Szervitátor 5. sz.

Nyitási díjak

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Szerkesztői szállítás:

Főtér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az ÉRTÉKESEB CZIKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza

Elvásokinkhoz!

Országsszerte a magyar ipar támogatá-
sának szüksége hangzik s bár az eszközök
iránt még nincs tisztában a nemzet, az iránt
egyetért a közvélemény, hogy a magyar tár-
sadalom van hivatva felelni magához a
nemzet ezen árváját.

Azonban üres szóval nem mentjük
meg a hazát, a tett a nemzeti erő és akar-
at kifejezője. Nemzeti jövőnk nevében, mely-
hez mindnyájan oly erősen bizonunk, a haza-
fiaság nevében, melyet ajkunkon hordunk,
tettre szólítjuk fel tehát a magyar tár-
sadalom.

Szeged katastrofája, tűz, jég és más
elemi csapások megközelítőleg sem pusztít-
nak el annyi nemzeti erőt, mint a hány
milliója évenként vész a nemzetnek, hogy
külföldről fedezze szükségleteit. A mig azon-
ban az előbbiek nem, ezt a nagy elemi csá-
pást a nemzet áll megakadályozni. Meg-
akadályozhatja pedig nem védegetekkel, ha-
nem ha megadja népének azon ismeret-
et és képességet, hogy a külföl-
dihez hasonló iparczikkeket tudjon
készíteni.

E nagy cél felé törekszik az „erdély-
részi iparfejlesztő egyesület“ s hogy
ez férfiasan komoly szándéka, bizonyosága,
hogy rövid fennállása óta a társadalom és
állam által nyújtott szük segéllyel egy egé-
sz új iparág meghonosítására, a b-hunyadi
gyermekjátéktanmühelyet és
egy nagy külföldi kivittel bíró iparágunk
fejlesztésére és terjesztésére a maros-lu-
dasi káka-fonó tanmühelyet állította
fel s rövid időn Kolozsvártt a hazai ipar
számára egy áru csarnoka nyílik meg.

Legközelebbi célja az egyesületnek a kül-
földről beözönló és boltjainkat elárasztó női
iparczikkek lehető kiszorítására Kolozsvártt a
város és az erdélyi részek női számára egy
női munka tanmühelyet állítani fel. Erre
azonban, annyi sok nagy cél mellett a ren-
delkezése alatt álló anyagi erő nem elég-
séges.

Körve kérjük tehát a magyar társadal-
mat, tekintse az ipar ügyét, saját legszentebb
ügyének. Az erdélyrészi lelkesek, hivatalfö-
nökök, a megyék, városok, a melyek az er-
délyrészi iparfejlesztő egyesületnek a mult év-
ben országsszerte szétküldött felhívását, kére-
seit, aláírási ivot félredobták, válasz nélkül
hagyták — és az óriási többség így csele-
kedett — szálljanak szívókbé s gondolják
meg, hogy nemcsak a hazától, hanem a ha-
záért is kell élni.

És a magyar társadalom többi tagjai!
— Oly csekély, — egy pár forint évenként
— mit az egyesület tagjaitól kér, de ha yelv-
vel bírna, mely minden lélek szíve mélyéig
hat, a gondviselés által is iparra teremtett
e szép kis országban csodákat tehetne a
nemzet áldozatkészségével.

Nem magunknak, a hazának körünk s
nincs jövője a nemzetnek, a mely önmaga
iránt áldozatra képtelen.

Az „erdélyrészi iparfejlesztő egyesület“
részére szerkesztőségünk elfogadja az aláírás-
tagi díj évi 2 frt. Alapítótárság
50 frt.

Legveszedelmesebb ellenségünk.

I.

Minden teremtett lénynek megvan a
maga született ellensége. Ugyanez áll vala-
mint egyes emberekről, ugy egyes nemzetek-
ről is: van az egyiknek kevesebb, a másik-
nak több ellensége, az egyiknek ilyen, a má-
siknak amolyan.

A büszkeség egy nemével állíthatjuk,
hogy a magyar nemzet bírja a legmiveltebb
nemzetek rokonszenvét: ezt sokszor, utóbb a
szegedi vész alkalmával is tapasztaltuk.

Mindazonáltal az ellenségből is kijutott
számunkra az elégnél több.

Tekintsünk körül! A nemzetiségek,
melyek velünk egy kenyeret esznek, legalább
részben ellenségeink: a horvátok túlsó dél-
szláv birodalomra törekednek, hogy kezét
fogva a csehekkel, bennünket megfojtsanak;
a szerbek a Szerbiával való egyesülésre vá-
gyódnak, hogy fölünk elszakadva, mint a
muzsika előcsapatjai leigázásunkat eszközöl-
jék; a tótok egy részében sem lehet bízni:
ezek a csehhez s illetőleg a muszkához szí-
tanak, hogy azokkal együtt sirunkat megás-
sák; a németek kezdenek, a mint koryphaeu-
saik mondják, „öntudatra ébredni“, hogy a
„dicső nagy német nemzethez“ tartoznak, a
német birodalom kezd az ók igazi hazája
lenni; na de ezek még kisebbségben vannak:
a magyarországi németek túlnyomó többsé-
gét még mindig jó magyar hazafias szellem
lengi át. Az oláhok — románok még min-
dig tiltakoznak egyrészt az unio ellen, más-
részt mégis egyesültek egyházzal és nem-
zetileg is egymással, a mi segedelmünkkel;
nekik más unio kellene: a Romániával való
egyesülés, hogy egy nagy dakoromán biro-
dalmat alakítsanak, melyben a székelyek majd
jók lesznek kocsisoknak. A szászok végre be-

látják ugyan, hogy az 1848 előtti privile-
giumaik tarthatlanok és vissza nem szere-
hetők, de az ötvenes évek állapotai után so-
várganak, hol mint németajkúak, a legkövé-
rebb kővezekre van kilátásuk: az osztrákab-
solutismust majd német fogja felváltani s
akkor egyesülünk, gondolják, a nagyobbára
lutheranus „Mutterland-dal“, melytől oly tá-
vol estünk s hová ugy is gravitál az osz-
trák németek nagy része.

A Cislajthaniában lakó lengyelek is kez-
dik itt-ott jelét adni annak, hogy felejtetik,
miszerint mi voltunk egyetlen barátai, mik-
or az egész világ elhagyta őket s általában
egész Cislajthania törekvése oda irányul, hogy
uralkodhassék újból Magyarország felett.

Szomszédainkat tekintve, sem a szláv,
sem a német elem nem barátunk: míg ide-
genajku lakosságunk egyik része a szláv, má-
sik része a német karjaiba siet: e kettő egy-
más iránti féltékenysége leend majd leg-
halmasabb szövetségünk.

Egyedül állunk származásunkra, egye-
dül jövőnkre nézve, mert a török alig jöhet
többé tekintetbe. Van tehát elég bel- és
külellenségünk, csak az a jó, hogy ezek csak
egymással szövetkezve lehetnek igazán félel-
mesek: egyenként könnyen elbánhatunk még
velök.

S ha most, midőn szemlét tartottunk
ellenségeink hosszú sorai fölött, valaki kér-
dezné: hát melyik ezek közül a legveszedel-
mesebb? azt kellene felelnem: ez még há-
tra van!

A gyorsan ható, erős mérge nem oly
veszedelmes, mint a lassu, alattomban mű-
ködő: amattól félünk és ha mégis valami-
képen testünkbe jut, a kéznél levő ellenmé-
reg rögtöni alkalmazása elhárítja a fenyegeté-
s veszélyt; testünk ugy néz ki, mint csatátér,
mely kihever a heves küzdelem nyomait.
Emettől a lassan s csak idővel ható mérge-
től nem igen tartunk, nem nagyon óvjuk
magunkat, de sőt szívesen vesszük is be tes-
tünk szervezetébe, ellengyógyyszer alkalmá-
zásra nem is gondolunk s ha igen, rendesen
már későn, mikor a baj elharapódzott, meg-
gyökerezett. Így bizonyos, hogy több ember
pusztult el p. o. a szeszisital mérge, mint
kéklensyav (cyanikai) által.

Ugyanez áll azon mérgekről is, melyek
államokat bontanak szét, nemzeteket slyesz-
tenek sirba.

Ha az egész világtörténetet átnézzük,
látni fogjuk, hogy a legtöbb állam, mely el-
tűnt a föld színéről, jóval bukása előtt, me-
lyet külellenség — erős mérge — eszköz-

lött, nem volt érdemes az életre: megron-
gálta volt azt már rég megkedvelt saját bü-
né — a lassan, de biztosan ható mérge.
Gondoljunk csak Görögthonra, Perzsiára, Ró-
mára. S bennünket is a Sajónál nem a tatár,
Mohácsnál nem a török, Világosnál nem
a muszka győzött le! Ezek csak berugtak
önasta sirunkba, melyből csak kifogyhatlan
tűrelmü istenünk ábraszott új életre. Vajjon
tűrelme csakugyan kifogyhatlan-e?

Az előbb felsorolt ellenségeink, kiknek
bekövetkezhet, sőt bekövetkezendő rohamos
támadását az erős mérge hatásához hason-
líthatjuk, szintén nem várnak mást, mint
azt, hogy a szervezetünkben már is hatalma-
san működő lassu mérgek felbomlásnak in-
dítsák azt: akkor ók majd könnyen elbán-
nak Magyarországgal, el a magyar nemzet-
tel. Eme lassu mérgek pedig nem egyebek,
mint ama nemzetiségek nyelvei és szokásai
és ezek közt a legfélelmesebb a német
nyelv, német szokás és német erkölccsel
s ennőlfogva legveszedelmesebb el-
lenségünk a német nyelv.

Jól tudom én, hogy sokan, igen sokan
kételkedve, tagadólág csóválják fejüket, de ez
is épen állításon igazsága mellett szól: a
megtérés első föltétele hibánk belátása, és
ettől még távol állunk.

Tekintsünk magunk körül! Az egész
hazában, hol született magyarok együtt lak-
nak idegen ajkuakkal, rendesen nem ezek
sajátítják el a magyar nyelvet, hanem a ma-
gyarok az idegen nyelvet, erkölccsöt és szo-
kást, és ha magyar ember nem-magyarral
találkozik, száz eset közül legalább is nyolcz-
van-nyolczban nem-magyarul társalognak. Így
oláhosodtak el az erdélyi részekben, így tó-
tosodtak el a földvidéken számtalan magyar
családok, sőt egész községek is elcsajátítván
a nyelvvel együtt az idegen szokást, erköl-
ccsöt, bűnt.

Mindazonáltal egy idegen nyelv sem vitt
sorainkban oly rengeteg pusztítást végbe,
mint a német. Ezt már mindennapi ke-
nyérnek tekiuti a magyar miniszter, a ma-
gyar szónégető egyaránt. Tudósaink, íróink
németül gondolkoznak, kereskedelmünk, ipar-
életünk nyelve csaknem kizárólág a német;
alig ismerik meg gyermekeink a magyar be-
tűket, már németül kell tanulniok, s a né-
met nyelv az első szerepet játszsza a norma-
lis iskolától az egyetem vezetéig. A magyar
nyelv — nem terjesztésére — hanem meg-
mentésére hozott törvényeink egytől-egyig
mind írott malasztnak maradnak: nincs haj-
landóság, nincs akarat azok végrehajtására.
Mind, mind meg vagyunk mételvezve.

számunkra, vagy mivel valóban nem is vágyott
pénzre, rangra. S viszont állomás-koldulásig
is alászált, még ellenségeinél, a Medicieknél is,
épen mert a külsőségekre semmit sem adott, s
mindig csak a lényegre tekinté: itt, hogy ked-
vezo foglalkozását folytathassa s azt a kis pénzt
megszerezhesse, melyből kényelmesen, vigan él-
hessen. Mert, a mint ő maga mondja, „szere-
csétlenségére sem a selyem-, sem a gyapju-
iparról nem tudott fecsegni s a nyereség és vesz-
teség számláival masokat mulattatni nem bírván,
mit volt mit tennie, mint hallgatnia és politi-
zálnia.“

És ő szerettett vigan és jól élni: gazdag
asztal, kedélyes tréfa, néha még a koczka is —
sőt, még család-atai korában is, nem igen tudott
a szépekről lemondani; szóval, neje, Moná Mari-
etta; oly elnöző kellett volna, hogy legyen, mint
Schwerdtlein asszony, ha néha egy-egy kicsit pa-
naszkodni nem akart volna. Alighogy a börtön-
ből és a kópád elől megmenekült, már ott lát-
juk, a mint „üdültet keres“ a nagyon is vido-
társaságban (in casa qualche fanciulla per riaver
le forza), vagy épen falun játszik a fuvarosokkal,
gyakran solumyászva csak az éjjel tölti a régi írók
isteni társaságában. „Evel — írja Vettorinak, ha-
rátjának — a természetet utánozzuk — ő is válto-
zékony, legyünk mi is azok. Ha őt utánozzuk, soha
el nem tévedhetünk.“ E szavakban benne rejlik
az egész renaissance.

Természetesen, a pénz-zavarok sem hiány-
zanak, sem, a mi ezek nyomában jár, ugy hogy
írónk Fielding Booth kapitányához hasonlítja Ma-
chiavellit. De volt két nemes szenvedélye is —
két személytelen dolog iránt: a haza és a tudo-
mány e két szenvedély tárgya. Egyebet soha sem-
mit komolyan az életben nem vett.

Br. Kemény Gábor fogadtatása S.-Szt.- Györgyön.

S.-Szt.-György, jul. 5.

(Vége.)

Benn a teremben egy kiállítás is rögtö-
nöztek ipari cikkekkel, — azonkívül, hogy a sző-
vőszékek munkában voltak s mindenik növendék
saját foglalkozása mellett volt található. A mi-
niszter ur részletesen megnézett mindent; kiváló
érdeklődéssel szemlélte a kiállított ipari tárgya-
kat s a látottak észrevehetően kellemesen lepteék
még őt. Ez alkalommal a legbensőbb örömmel,
az elismerés legteljesebb tiszteletével szólunk vá-
rosunk iparosairól, kik csupán készletben lévő
czikkeiket, a mint mondók rögtönözve állították
ki. Csak igen hiányosan jegyezhetük fel a derék
iparosok neveit, — azért azonban álljon itt ne-
hány közülök:

A czipészek közül ott láttuk Nagy Elek,
László Károly, Forró Dénes, Barthos József, Ván-
csa József, Gyárfás András munkáit. A kála-
posok közül Kiss Dénes és Kafka József állí-
tották ki. A szabók közül Jancsó Albert elis-
mert nevű derék iparos és Kovács Gábor készít-
ményei voltak láthatók. Háromszékmegyének egy
ritka termelési czikkét a selyemtenyészést Gyár-
fás Sámuel városi pénztárnoka, a szorgalmas és
szakértő kermivelő műtutak be mintegy másfél-
mázsányi guóbiával. Érdekkel nézte meg miniszter
ur a Sándor István festő intézete kiállítását.
A borkészítés valódi remek példányait láttuk
ott, miket a miniszter ur pontosan, külön-külön
megvizsgált.

Meglátogatta még a miniszter ur a „Mikó-
tanodát“ is, hol Görög István igazgató fogadta őt
üdvözlő beszéddel.

Délben a megállapított program szerint a
bemutatások történtek a megyei tisztikar, a köz-
igazgatási hivatalok, a városi képviselő testület,
az egyházi és iskolai hatóságok, különféle társu-
latok és testületek részéről.

A délutáni 2 óra után kezdetét vett ban-
quetten elég számosan vettek részt, tekintve, hogy
a Grand Hotel Hungaria sem szab magasabb árt
mint itt lett szabva. A pohárköszöntők sorát;

Potsa József főispán ur nyitotta meg a ki-
rály ő Felségét, a királynét és a trónörökösét
eltelve. Thury György örvend, hogy a kormány
egy tagját tisztelheti.

Künle József Tisza Kálmánt, S.-Szt.-György
képviselőjét élteti.

Kemény Gábor a genus hominum belli-
cosissimiumért, a székhelyéért emel poharat, ma
a haza nincs veszélyben, ha őseink fegyverrel
védték a hazát, védjük mi most magunkat ész-
szel, tudományyal, becsületességgel, óhajta, hogy
Háromszékmegye, élén székvárosával Seps-Szent-

A tudomány az igazság földelítése s mert
minden erélyét erre fordítja, hogy a dolgok való
összefüggését megismerhesse, az igazi okokat ki-
fűrkészhesse, nem pedig, hogy magának fényes ál-
lást biztosíthasson: elérte azt s elveszté azt. Mert
a világ el nem tűri a gyakorlati skepticismust,
mely értékében kétkedik; Machiavelli legyőzhe-
tetlen igazságszeretete pedig nem engedte, hogy
tegye magát, mintha a világ sürgését s fable
convenue-jét készpénz gyanánt fogadná el. Kö-
vetkezetessége a tudományban, következetlenség
tűnteté föl az életben.

A ki, élni vágyva, megveti a láthatót; a
ki nagyon tisztán lát s legrejtettebb gondolatait
is kibeszéli; a ki pályája legkedvezőbb pillana-
tait is elszalasztja egy szellemes barátok közt el-
tölthető lakomáért, vagy egy tudományos kérdés
megfejtetheséért; a ki, mint politikus, még az
ügyletek közepette is, nem annyira ezek sikerül-
tén, mint inkább az emberi természet s az álla-
mi élet törvényeinek fölfedezésén csügg; a ki,
még ezen felül, nem is valami nagyon gyakor-
latias s ha vezetnie kell, „képzeltésekre“ is ra-
gadhatja magát, s ha az általa teremtett miliciá-
ból hitvány 3000 emberre kell, a maga által ki-
gondolt mód szerint, mivelletekbe vezényelnie, vég-
kép összezavarodik: az ilyen ember annyival ke-
vesébb lesz az életben „előmenetese“, mivel, mint
Machiavelli is, bizonyos ironiával nézi maga ma-
gát is.

(Folyt. hová.)

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

Arczképek

I.

MACHIAVELLI MIKLÓS.

(L—t.) Hillebrand Károly, a kiváló essay-
és tárcza-író elszórtan, a különböző tekintélyes fo-
lyóiratokban, megjelent kisebb dolgozatai, négy
kötetes gyűjteményes kiadását végig lapozva, ked-
ves alkalmat szerzettünk magunknak pár kiválóbb
rajzának és irodalmi arczképének e lapok t. ol-
vasóival való megismertetésére is. A négy kötet
„Idők, népek, emberek“ gyűjtő név alatt „Fran-
coország és a francziák“, „Olasz és német dol-
gok“, Angliából és Angliáról“ s „Arczképek“ kü-
lön czimek alatt igen eleven és tanulságos váz-
latokban sok tanulmányról s még több ember- és
népmisemetről, valamint önálló és igazságos ité-
letről tanuszkodó kisebb és nagyobb dolgozatokat
nyújt az emberi tanulmány legmértékű tárgyá-
ról: az emberről. Időnként e dolgozatok közül ki-
válnak nehányat, hozzákn tartalmánál vagy alak-
jánál fogva közelebb fekvőt, a Kelet t. olvasóinak
bemutatni — rövidebb kivonatokban, mivel a
szerző a fordítás jogát köteiben maga számára
tartá föl. Kezdjük tehát először is a modern po-
litika nagy mesterével, Machiavellivel, kinek váz-
latos ismertetésére Villari P. két kötetes s „Ma-
chiavelli Miklós és kora“ czimű munkája indítá
a jó nevű szerzőt. Kivonatol ismertetésünk mel-

lett is, legnagyobb részt magát írónkat kívánjuk
beszéltetni.

Az a tény, kezdi szerzőnk, hogy Machiavel-
li, bár gondolkozása fő tárgya a politikát választá,
soha tekintélyes állásához, vagy vezérszerephez
jutni nem bírt, hathatósan jellemzi őt magát is.
A kit születés, gazdagság, befolyásos összekötteté-
sek világra szóló állásra nem juttattak, azt erre
a legkiválóbb tehetség vagy ösmeretek sem segí-
tik, ha a szerencse vagy csel, a jellem ereje és
mesterséges fogások nem támogatják. Ez utóbbi
segédeszközökhez azok nem folyamodnak, jakik a
mündus vult decipi elvének való meghódolástól
irtóznak. Ilyen volt Lessing s még inkább —
egész a meggondolatlanságig — Machiavelli, ki
soha sem tudott bármely igazságot is magának
megtartani, hanem kimondta, ha mindjárt tudta
is, hogy még oly balítéleteknek teszi magát az
által ki. Igaz, a legtitkosabb gondolatok e nyílt
föltárása, a hitetlenség, árulás és hazudozás ama
korában nem vala oly veszélyes, mint a képmu-
tatás és a közmegegyezés mai napjaiban. A Se-
greteriónak mindent ki kelle beszélnie, a mit igaz-
nak talált s ha mindjárt homlokegyenest ellen-
kezett volna is a val, a mit ma a közmegegyezés
második természetünké tevé. De szavai hatottak
s ma is hatnak aztán, mintha szétrepesztették
azt a fátylat, mely a dolgokat elleplezi, szemtől-
szembe mutatva be a valóságot, a lángész mű-
helyét s igazolását. Mert a lángész folyton is-
mélti a Kolombus (vagy, mint az olaszok mond-
ják: Brunnelleschi) tojásának példázatát.

De Machiavelli cynismusa még azokhoz az
időkhöz mérve is igen érdes vala — már unoka-
ja fölpanaszolta, hogy nagyatyja, igen is szabad-
száju vala mind a magas államgyőnének, az egy-
ház és állam hibáztatásában, mind abban, hogy

Györggyel, e tekintetben minél hatalmasab-
legyen.

Szeithal Ferencz br. Kemény Kálmán, Ma-
ros-Tordamegye országgyűlési képviselőjét illeti.
Rávy Lajos, Potsa József főispánért emelt
poharat.

Róz Farkas Császár Bálint polgármestert kö-
szönti fel.

Kütle József Lipthai István miniszteri taná-
csost illeti.

Nagy G. országgyűlési képviselő Erdély fő-
postaigazgatóját Follértot illeti.

Császár Bálint Forró Ferencz alispánért emeli
poharát.

Veres Gyula, a „Háromszék“ szerkesztője élt-
eti a miniszterium törekvését, a melyel az ipart,
kereskedelmet fejlesztí stb.

Az ebéd még véget se ért, midőn a mi-
niszter ur közönetét fejezte ki a szives fogad-
tatásért, kijelentve, hogy kötelessége to-
vább szólítja, Potsa főispán ural és hivatalos ki-
sértelevé eltávozott Kéádi-Vásárhely felé. Áldás ki-
sérje útját!

Széll Kálmán közreműködésére bi-
vatkozott több ellenzéki lap; az egyesült ellenzék
tagjainak a pártokon kívül álló képviselőkké váló
állítólagos fuzionális törekvéseiről hozott publica-
tióban.

Állították, hogy Széll Kálmán Budapesten
járt, még a haldokló Wenckheim Béla báró be-
tegyánál is látták. Széll Kálmán azonban 1878
évi október hava 11-dike óta nem járt Budape-
sten és mint erről a „Bud. Corr.“ irányadó hely-
ről értesül, teljességgel nincs is szándékában egy-
hamarjában odamenni.

Br. Kemény Gábor Brassóban.

Brassó, 1879. júl. 12.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Br. Kemény Gábor miniszter urnak Bras-
sóban néhány órára terjedő, de következményeiben
nagyon fontosá válható időzéséről óhajtom a tek.
Szerk. urat értesíteni.

E hó 10-én, sőt már előbb talpon volt a
város iparos és kereskedelmi osztálya, valamint
a megyei tiszti személyzet is. A megyei tiszti sze-
mélyzet július 10-én Roll Gyula alispán vezetésé-
alatt a páczára aradult a miniszter ur fogadá-
sára.

Szentiványi Gyula főispán már előbb Fo-
garasra utazott s ott a közigazgatási bizottság-
ba e hó 7-én elnökölvén, még azon nap Szombat-
falvára sietett a miniszter ur elibe. Nem kevés
gondot ad egy főispánnak két megye ügyeit ve-
zeetni s az ily ünnepélyeknél úgy szólván egyse-
re két megye két székhelyén intézkedni, Szent-
Iványi Gy. főispánunk ezen feladatot fényesen és
a legszebben megoldotta. Itt Brassóban tanu-
ja voltam kifejtett tapintatos irányát, mi által br.
Kemény Gábor miniszter örökre emlékeztetése-
tette itt tartózkodását. Július 10-én este 10 óra
után az indóházán Brennenberg Ferencz h.
polgármester áln a képviselő testület fogadta br.
Kemény minisztert, ki kölcsönös üdvözlés után a
nép örömrivalgása között a tenyőággal és kos-
zorukkal díszített főispáni szállásra hajtatott, mi
alatt a Cz en k ormán falgylut az örömtűz, bevilá-
gítá a város és vidék regényes tájait; zártkörű
vacsera után nyugalomra vonult, de július 11-én
5 órakor már talpon volt kedves vendégünk s
kirándult a tömösi új vasútvonalon a Préda te-
tőre. — A Préda tetőn történeteket szem-
tanura bizom leírni. Én csak 11 órától kezdem,
midőn Brassóban a főispáni szálláson a tisztelgé-

nek kezdődtek. Alant a klastrom utcában a nép
hallázmott, s a testületek egymás után felvonulva
tiszteltek. A tisztelgések sorát a megye tiszti
személyzete nyitotta meg Roll Gyula alispán veze-
tése alatt; azután Brennenberg vezette a városi
képviselet testületet, erre a helybeli közös hadsereg
tábornoka, főt. Teusch Dániel evang. superin-
tendens egyénként tisztelgett; a megyei törvény-
szék tagjait Mály elnök díszmagyarban mu-
tatta be, utána az evang. presbyterium, a ref.
presbyterium, a megyei kir. tanfelügyelő és keres-
kedelmi kamara stb. következtek.

Mindenik testület szónoka és tagja el voltak
ragadtatva a miniszter urnak egyszerű, humánus
modora és talpraesett világán.

Feltűnt a tisztelgők előtt, hogy a megyei
magyar tanító-testülettel buzamosabbideig beszélge-
tett és mindenik tanítóval kezelt fogott.

A beszélgetés tárgya egy itt Brassóban ál-
litandó magyar tannyelvű ipariskola volt, mely-
nek föllállása valóban égető szükségé vált.
— Mendenam sem kell, hogy ezen iskola nem
esik közvetlenül a miniszter ur reportjába, de
azért az eszmét helyeselte és párfogását meg-
ígérté.

A tisztelgések után mondhatni katonáson
lefolyt kedélyes ebédet adott a ur. 1-ben főis-
pánunk a ritka vendég tisztelgetre, melyen mint-
egy 40-en vettek részt a társadalom minden osz-
tályából. A miniszter ur jobbján állt, tisztelendő
Teusch evang. superintendens. Legelőbb, de csak
az ebéd vége felé, szeretett főispánunk emelt pohá-
rat a felségéért, Erzsébeth királynéért és a koro-
naörökösért, melyre a fennálló vendégek három-
szoros éljánt kiáltottak. A miniszter urat Fábrius
Károly iparkamarai elnök és itód Teusch superin-
tendens köszöntötték fel. Teusch püspök felköszo-
ntója Kemény Simon [hoi feláldozásából] indulva
ki, egyike volt a legszebb felköszoztéseknek, me-
lyeket életemben hallottam. A közös ellenség! 1442-
ben egy Kemény önfeláldozása mentette meg
a hazát. Ma is van egy közös ellenségünk, az ál-
talános elszegényedés, ostromol s ime a gondvi-
selés ismét egy Keményt küldött megmentésünk-
re. A miniszter ur válasza méltó volt a felköszoz-
tásra, tudtára adván a vendégkoszorúnak, hogy
Brassó nagy volt a multban, de nagyobb leend a
jövőben. Nem folytatam a toaszók elősorolását,
csak azt emlittem meg, hogy kitűnően sikerült
mindenik és legjobb emléket hagyott. A felkö-
szöntők egyik nagy mesterét gr. Schweiniczot, ki
a nemzeti zsörtölődés helyett munkára hívta fel e
haza minden egyes fiát, emlittem még sem hagy-
hatom.

Ebéd után nyomban a fekete templomba
ment Teusch püspök s a főispán kíséretében, an-
nak régiségeit megtekintendő és a megváratokat
egy Teuschtól hallani, a ki tudvalegileg kitűnő
régész. A templomból az evang. új leányiskola
épületbe, onnan a lövődőbe, a brassói iparosok
kiállítására és végre pár posztógyár megtekintésére
sietett. Teusch püspök kifogyhatatlan volt a ezi-
ves szolgálatba s az ő példája maradandó nyom-
okat fog hagyni.

Hat óra elhangzott és Istenhozzádot mondott
kedves vendégünk, hogy Szent-György városának
s egész Háromszéknek szerezze meg azt az örö-
möt, melyet Brassó megye már élvezni szeren-
csés volt.

A boldogult br. Eötvös ezeltől 10 évvel járt
itt s minő áldásdús eredménye lön e miniszteri
útnak! Mi hisszük, hogy br. Kemény körül-
ja vetekedni fog eredményében néhai áldott em-
lékü miniszter társával. — Adjá Isten!!

Sándor.

— Nem szerettelek eléggé, azt mondotta
nekem don Cristófo.

Egymás mellett haladva, boldog érzelmek
közt szálltak le ismét a hegytetőről! Az útszélén
láttak két fiatal nyírfát, egészen közel egymáshoz
állva; egymáshoz hajtották hegyeiket, s közösen
összebogarogtak, miközben ujjai érintették egymást.
Ékánt szoktak tenni az e vidékbeli jegyesek, örök
hűséget esküdve egymásnak az angyalok király-
nője színe előtt. Midőn aztán egybekeltek, egy
vagy két év múlva, ha még akkor is szeretik
egymást, visszatérnek s feleszeraditják az egybe-
font nyírfákat. A hegy talve volt ilyenek; a
legtöbb közölők, szorosan egymásba fonva ki volt
ezáradva.

Midőn Taniel és Reinette ismét át haladt
Marocagilánó utcán, a falu egészen ünnepi szin-
ben tűndökölt, minden ház feldíszítva zászlók, szá-
lagok, selyem-kendővel, melyekre szent képek
voltak nyomtatva. A csapásokkal telve zsufolások,
vezeklő bucsujárókkal, kik lefizetve bűnbánati
adójukat, új számlát nyitottak meg. Egy sem
mert bort vinni fel a szent hegyre, mert ha va-
lamelyik hitetlen felvinne csak egy palaczkát,
az ég valamennyi villámá lecsapna a hegyre, s
ugyanazon csapással, gabona és szőlő, elfagyna a
lában. Azért most derekasan hozzá láttak, kipó-
tolni a nagyszerű nélkülözést. Taniel és Reinette
is belevegyltek a tolongásba, de nem találtak
semmi gyönyörűséget: a boldogság nem
vágyik zajos mulatságok után. Egyedül szeret
lenni. Azonban egy néptől elválasztott utcában, a
magas ablak párkányokon ülő rögtönzők gunyos
megszólítása ütötte meg füleiket. E canta-figliole
(lányok dalnokai) lábaikat a légbe alálóbálva s
kezőkben borral telt pohárral versenyezve dobá-

BELFÖLD.

(Mihály Lajos emlékezete.)

Szegesvár, 1879. júl. 13-án.

Nagy-Küküllő megyének gyásza van. Mi-
hály Lajos, a megye köztisztelő- és szeretetben
álott főjegyzője ravatalon fekszik s e ravaltal a
lesújtott ifjú özvegyen s három teljesen kiskoru
gyermeken kívül az egész megye pártatlan rész-
véte veszi körül.

És ez nem kicsiny dolog Nagy-Küküllő me-
gyében, mely a mártoskodó Felső-Fehér megyéből
s a felosztása miatt békétlenkedő Királyföld ré-
seiből alakittatott.

Ha báró Wenckheim Bélára el lehetett mon-
dani, hogy hosszas miniszterkedése alatt, egyetlen
gyanusitással sem támadta meg senki, bizony Mi-
hály Lajosról is el lehet mondani, hogy a megyé-
ben egyetlen, bármiféle nemzetiségű ember sincs,
a ki ne tisztelte, ne szerette volna.

De hát ki volt Mihály Lajos?

Harminczhárom évet élt fiatal ember, kiről
még ismerősei nagyrésze se tudta, hogy tulajdon-
képen ki ő; hanem a ki tudta, kalapot emelt
előtte. Sárospataki jogász korában az öreg Erdély-
lynek reánkivül megkülönböztetett kegyence és
gyermekének nevelője volt, itt a veterán philolog
és költő iskolájában nyerte ragyogó, tiszta szép
irányát, mely a nélkül, hogy laps vagy dagályos
lett volna, mindent kimerített és mindenkit elra-
gadott. Erdélyi halálával 10 frt havi gagera való
kilátással Pestre ment, hol a jogi tanulmányok
mellett a keleti nyelvek tanulmányozására fordí-
totta legfőbb idejét; itt Vámbéry kegyence lett.
Hanem példátlan szerénysége miatt, mely nem
engedte, hogy valami jövedelmező kutorrás után
járjon, s az ehhez járult vas szorgalom folytán nem
volt képes 10 frt havi pénzt szaporítani s a nél-
külözések miatt éhség typhusba esett. Ekkor ha-
za jött. Birta a német, francia, arab, perzsa és
török nyelvet s tanulmányairól egy kirdő bizo-
nyítványt, melynek alapján aztán Felső-Fehér me-
gye alügyésze lett. Az 1872. évi szervezőeskor fö-
jegyzőnek választották, mely tisztet alig bírták ve-
le elfogadtatni, annyira szerény volt; pedig alig
volt főjegyzői toll jobb kézben, mint az övé. Mint
felsőfehérmegyei főjegyző tanulta meg az angol
nyelvet, hogy Mill Stuartot, Makulayt stb. eredet-
iben olvashassa, tanulmányozhassa. Ez időtájban
volt a Bokodi által szerkesztett közigazgatási la-
poknak főmunkatársa s czikkeiről csak ismert
kedves irányú után tudtuk, hogy „ő irta, szerény-
sége nem engedte, hogy nevét alájuk írja. E köz-
ben szépirodalommal is foglalkozott. Irt egy „At-
tila“ című tragoédiát, melynek egyes részeit si-
került megismernem, s a mi az én véleménye-
met illeti, teljesen meg vagyok győződve, hogy a
műnek egy compositója, mint kivitele és az
egyes részek s főké a nyelvzetet ragyogó szépsé-
ge sikert biztosított volna számára; irt beszé-
lyeket, költeményeket, de mint ő mondá, csak a
maga számára. Nem lehetett rávenni, hogy a nyil-
vánosság elé lépjen.

Utóbbi időben egy nagyobb szabású állam-
tudományi művön dolgozott, melyből igen sokat
megirt, de hogy vajon bevégezte-e, csak azután
lehet biztosan megtudni.

1876-ban a volt felső-fehérmegyei tiszti-
kart a miniszter átrádelte Nagy-Küküllő megyé-
be, Mihály Lajos is átjött — és nevezetes, hogy
amíg a tisztikart kanosál szemekkel nézték a jó
segesvári bürgereket, Mihály Lajos, az egyszerű
igénytelen kis főjegyző, anélkül, hogy csak egyet-
len lépést tett volna ennek érdekében, ezek bi-
zalmát, szeretetét is kinyerte, úgy hogy az 1878.

lőztak rímekkel egymásközt, mint a Virgil pás-
torai versszakokkal felelve egymásnak, me-
lyeknek mind a nap jelszavával: figliole (lányok)
kelle végződnie. E rögtönzők egyike, állásra
nézve korcsmáros, kihívó, reketes hangon kiáltott
le a szerelmesekhez:

Hej ti két szerelmes ott alant,
Kik álltat merőn, mint két csövek,
Pillantsatok fel s ünnepeljétek ti is
Veltuk együtt a lányokat!

S a tömeg elkezdett tapsolni.

Taniel azonnal visszafelelt fiatal úde hangján:

Hej ti izákos bolondok oda fent,
Rongy öltönyötök csupa borban ázik,
Tudjátok, hogy ki igen sokat iszik,
Borus szemével nem láthatja tisztán a
lányokat.

Az egész utca viszbangzott a taps és bra-
vó kiáltásoktól. A csaplóros sietett visszafelelni:

Ti vizet ivók, szárazkenyérrel élők,
A vig ficzkóknak tétőt hajtatok,
Előttük rózsá fényben állnak,
S mint rubin tűndökölné a lányok!

A tömeg erre is tapsolt, de gyengébben s
érdeklő várta a Taniel feleletét, mely nem is
soká váratott magára:

Rubint én, csak orrodon látok fényleni,
Csupán orrod az, mi tűndöklő piros,
Azért csak mi hozzánk jöjjetek,
Egyedül csak minket szeressetek,
Ti szép, kedves lányok!

(Folytatása köv.)

Évi választáskor egyedül ő volt, akit a megye
közös akarattal választott meg.

Ez volt Mihály Lajos.

Volt!... És az a szemlelme, melyet ő
annyi küzdelem és nélkülözés közt gyűjtött, meg-
semmisült. — Egy jó lélekkel, egy kifogástalan
becsületes emberrel és egy tetőtől talpig correct
hazafival kevesebb van a földön.

Találja meg a megérdemelt nyugalmat!!!

Tompá Kálmán.

A külföldi szakértők utazása a Tiszán.

A külföldi szakértők utazásának lefolyásáról
írják: Az öt szakértő és pedig: Franciaország-
Gros Lajos inspecteur général des ponts et chaus-
sées Párisból és Jaquet Lajos ingénieur en chef
des ponts et chaussées Lyonból; Hollandiából Wal-
dorp J. A. A. ingénieur en chef, Waterstaat Há-
gából és Németországból Kozlowsky Tivadar porosz
királyi Elbe-folyam építészeti igazgató Magdeburg-
ból, f. hó 6-án érkeztek Csapra s innen keltak
igen tanulságos, bárha kissé fáradsalmas utjukra.

A szakértők napról-napra leplezetlenebb ki-
fejezést adtak bámulatuknak a fölött, hogy Magyar-
országon, nevezetesen pedig az általuk bejárt vi-
dekeken várakozások ellenére oly polgáriassal lakos-
ságot s a mivelés oly magas fokán álló földet
találtak.

Gros, a franciaia szakértő, idős, rendkívül
komoly és szófukarférfi, a ki csak anyanyelvét be-
széli, sok és beható kérdéseket tesz; társa: Jaquet,
habár nem szívesen, mindazonáltal kitűnően beszél
németül s számos megjegyzést tesz, a melyek majd-
nem mindig összhangzóak Gros ur takarékosan
adott nyilatkozataival. Barilari mindig olaszul be-
szél, jóllehet, hogy egy kissé tud francziául, ő tesz
legkevesebb megjegyzést, s ismételtelen hangsúlyozza,
hogy a tiszaszabályozási munkálatok felől teljes
lehetetlen addig véleményt adni, a míg az egész
folyó pontosan és behatóan nincs megvizsgálva.

Waldorp a hollandi megbízott, ki németül, fran-
cziául és angolul beszél, és Kozlowsky, a ki ért
francziául mindig közösen tanulmányoznak s ren-
desen hasonlóségeket is nyilvánítanak. Itéleikben
nem igen tartózkodók.

Szo lőn október 1, illetve Csongrádtól kezd-
ve a szakértők érdeke a Tiszán látott minden egyes
részlet iránt még fokozódott. Csodálkozva nézték
a szakértők egy esési térképén, hogy a Körös alsó
folyása mélyebben fekszik, mint maga a Tisza, s
s hogy a Körös alsó folyása számos átmetszései
következtében a víz alatt nagy területekre árad.
— A szakértők határozottan kijelenték, hogy
szükségesnek tartják a Körös egy részének, vala-
mint az ugynevezett Sártrétek különös megtekín-
tését, ha ez valamiképpen lehetséges.

A második pont, a melyet a szakértők innen
elindulva megtekintettek, a földirév folyószoros
volt; itt ugyanis a Tisza egészen fölösleges mó-
don s mesterséges uton 163 méter szélességre ösz-
szeszerítettott.

A szakértők csónakokon kiszállottak mind a
két partra s azután egyhangulag kinyilváníták,
hogy e ponton a feljáró töltéseket okvetlenül föl-
 kell emelni, az urak néhányá még egy is véleke-
dett, hogy a jobbparton tanácsos lenne a gátnak
hátrább vitele is.

Egy második ilyszerű szoros a Mindszentnél
levő is. Itt a hajó 3 és fél óráig időzött; a szak-
értők ismét kiszállottak mind a két partra s egy
darabba szeme alá vették a szorulatokat okozó
töltéseket.

Több szakértő felhívta a figyelmet arra,
hogy minden jelből ítélve, a különféle szabályozó
társaságok nem jártak el szolidáris módon, a mi
jövőre még az eddig előfordult s nevezetesen a
jelenlegi esetről is szörnyű módon megboszul-
hatja magát. Mert minden egyes terület ki van
téve azon veszedelemnek, hogy sok mértfölddel
fennebb bekövetkező gátszakadások, megkerülve a
töltéseket, eláraszthatják a saját jól védett terü-
leteket.

A petresi szakadásnál a hajó nem állott meg,
miután a szakértők kijelenték, hogy e helyütt —
hol a víz még oly nagy sebességgel rohan a Ti-
szából az ártérre és hol a víz mélysége a leg-
utóbb megjejtett mérések szerit 18 méter — nincs
mit szemlélni.

Az algyői hid mellett a hajó kikötött; a
Tisza itt is nagyon összeszorítottott s a percsorai
társulat képviselői azt állítják, hogy ezen szorulat
okozta duzzadás idézte a gátszakadást. A szak-
értők erre fejüket csóválták s azt monák, hogy e
szakadásnak első sorban mégis tán maga a gát
az oka, de miután a mércejelzési kimutatások
csakugyan nagyobb duzzadásokról tanuszkodnak, e
helyen segíteni kellene. Megnézték a szakértők itt
az egész vidéket.

Előbb elmentek az algyői vasútállomás felé,
azután a hidon át a Tisza partjára.

Az expedíció ezután Tápén állott meg; a
szakértők hadikokon kimentek Szojka főmérnökkel
a mindszent-apátfalvi ki nem falazott töltés meg-
tekintésére: A szakértők nagyon elismerőleg nyil-
latkoztak ezen gát fontartása felől.

A szakértők ismételve csodálkozásukat fe-
jezték ki a fölött, hogy a tiszamenti városok, —
melyekről pedig azt mondják, hogy többnyire gaz-
dagok — semmi gondot nem fordítanak magas
partvéreik védelmére, helyesebben biztosítására.

Igy pl. Csongrádnál elszakít a Tisza évenként né-
hány méternyi partot, a mi sokkal nagyobb ér-
téket képvisel, mint a mennyibe egy biztos téglá-
fal kerülne.

Júl. 14-én szakértők Pécly miniszter ki-
sérétében reggel 6 órakor a maros torkolatát, a
a holt Marost, a töltéseket és gátakat és a Ma-
rostól szemlélték meg, hol a torontáli küldöttség
fogadta Tallián Béla vezetésé alatt. 9 órakor
az államvasut indóházából, hol a királyi biztos
kísértelevé csatlakozott hozzájuk, külön vonaton
Dorozsmára mentek, utközben az alsó szivattyute-
lepet, a pilóta-töltést és az ártárt szemlélték meg,
onnan vissza az összekötő-pályán az alföldi indó-
házba érkeztek fél 12 órakor. Innen a vonaton
Algyó felé a baktó-szilléri töltésen tul mintegy 5
kilométernyire mentek.

Csapások Oroszországban.

Oroszországban egymást érik a rossz
hírek, Pestis, sáska, gabnapusztító rovar, száraz-
ság, árvíz, nihilismus és tűzvész — panaszok
egy pétérvári levelező — mindazt egymásután
átélített Oroszországban, és a megpróbáltatások so-
ra, úgy látszik, még mindig nem merült ki.

Irakutban ismét irtózatoss tűzvész dühö-
gött. Jun. 24-én délen tört ki a város közepé-
ben a tűz, (melyről a táviró csak 15 nap [mulva
adott hírt Szt.-Pétervárra.) A tűzoltók erőfeszítése
a nagy szélviharban sikertelennek bizonyult, a tűz
az egész városban elharapózott; s a legjobb épü-
letek elhamvadtak. Többi közt 5 templom égett
le, és a most épülő székesegyház és zsidó tem-
plom is sokat szenvedtek a tűztől. A lángok mar-
talakává lettek továbbá: a kormányzósi épület
a nyomdával, a számszék, a vámbáz, a tvszák, a
a városháza, a távirásbíróság, a városi és kerületi
rendőrség, a táviróállomás, a postaépület, a gym-
názium, a műegyetem, a leány-gymnázium, több
elemi iskola, gyermekmenhely és gyermekkert, a
lelenczház, a mérnöki, a tűzvédelmi és közegész-
ségi irodák, mindhárom bank, ugyanannyi gyógy-
szertár és a nemesi kaszinó. Magánházak közül
több mint fele a városnak porrá égett. Hogy
hány emberélet esett áldozatul, az még nincs
megállapítva. — Az intendatúra kőszletei, a
megolvadt ércpénz és a bankok értékkészlete
megmentettek, A lakosok megmentett vagyonuk-
kal az Angara és Usakovba folyók partjaira me-
nekültek.

A tázkárosultak legsürgősebb szükségleteinek
kielégítésére a kormány minden intézkedést meg-
tett. Magánszemélyek és biztosító társulatok óriási
vesztéseket szenvedtek. Leégtek a város összes
nagy cseréjei, a zsibvásár és a két árucarnok.

Igy ment tönkre rövid idő alatt négy vi-
rágzó város, nem is szólvá a számos leégett fa-
luról és a többi városokban történt nagy tűzvész-
szekről.

Ezen szüntelenül ismétlődő szerencsétlensé-
gek nem csekély rémületet kellettek, mert álta-
lánosan a „vörös kísértetet“ tartják a gyujtoga-
tónak.

A kormány közlönye az első tűzvészek után
azt írják, hogy a szárazság és vígyázatlanság foly-
tán Oroszország évenként ötven millió rubel kárt
szenved. Nem lehet ugyan állítani, hogy a nihi-
listák a gyujtogatók, de annyi bizonyos, hogy az
óriási tűzvészeknek nincsenek természetes és köz-
napi okai. Sokan azt állítják, hogy tolvaj-bandák
a gyujtogatók.

Szigoru vizsgálatot rendeltek el, de azoknak
aligha lesz eredményök, mert Oroszországban a
nagyobb esetek után mutatkozó hivatalos buzga-
lom meió szalmaláng. Szent-Pétervárott, mely a
császár elleni merénylet után valóságos katonai
tábor volt, ma az utcákon csak elvetté látni
kozákat és rendőrt, és a híres dromonok a ka-
pok előtt megint csak úgy szundikálnak, mint ré-
gente.

Lapszemle.

A „Pesti Napló“ szerint ma egy esz-
tendeje, hogy aláírták a berlini békét, melynek
első következménye a bosnyák háboru volt. Euró-
pa nyugodt, miután négy évig háborut látott s a
bóna diplomaták e nyugalmat maguknak tulajdo-
nitják érdemül, mintha az nem a verekedő felek
fáradtságának volna eredménye. S ha még e nyu-
galom biztossá a? A berlini szerződésnek egy
kis szerencséje vagyon. Belső bajok foglalkoztat-
ják az államokat; Oroszországban is válság van
ujra, miután csak nem réz válság volt. Az aktív
erők tehetetlenség s ezért lép életbelassan és gyar-
lón a berlini szerződés. De bár kivitelessék, fenn-
maradásának garanciáit nem viseli önmagában e
nem találja szentesítését másokban. Addig ép-
míg valaki szentesíti.

A „Hon“ban Sz. Gy. párt- és kormány-
válságról szól Ausztriában. Taaffe gróf, mint
már a választások végeredményéből is világosan
látszik, csakugyan befolyt a választások men-
te, még pedig nem úgy, a mint az az alkotmány-
hívek szája-ize szerinti lett volna: a volt alkot-
mányhívek vagy liberálisok nem kevesebb, mint
49 választókörületet veszítettek el, s a miniszte-
rek közül is négyen buktak meg a választások
alatt (Glaser, Stremayr, Chlumeczy és Horst.)
Számokban kifejezve, van most 175 alkotmány-

Miss Orkán.

Rajzok Olaszhonból.

Irta:

MONNIER MÁRKUS.

III.

(Folytatás.)

A Monte-Vierge apátság, egy gránit hegy
csúcára építve, honnét a kis provinciá minden
erdőségét be lehet látni, hajdanában Cybele tisz-
teletére szentelt templom volt, és az Appeninek
azot részét, melyen az áll, hosszú időn át Mont-
Virgiliennek nevezték. A Mont-Virgilienneből lett az-
tán Monte-Vierge (szűz-hegy) és 20—30,000 ná-
polyi lakos mindkét nemből zarándokol most oda
évenként. Megérkezve a templom ajtó elé, Rei-
nette térdre omlott, arczát a földhöz nyomva, s
arra kérve Tanielt, hogy tegyen fel nyakára egy
kötelet, s huzza őt el azzal a szentély oltáráig.
Mialatt Taniel huzta őt a kötélnél fogva, a leány
térden csuszva haladt az olvasót csókolva. Mi-
dőn elérkezett a szentély oltárához, imákat mor-
molva hajolt meg előtte, s elkezdett hevesen zo-
kogni, s mellét verdeste, kis idő múlva sugárzó
arczozal emelkedett fel. Meg volt mentve s búne
megbocsátva. Csak ekkor győnta meg önkéntesen
Tanielnak nehéz bűnét, melyért oly kínosan veze-
delt az imént:

há és 178 conservatív". A két párt tehát — eke-kely 3 szavazattal különbséggel — egyforma erős. Mit jelent ez más szavakkal? Azt, hogy míg az ezelőtti parlamentben egy párt (az alkotmányhű) tette majdnem lehetetlenné a kormányzást, a mostaniban már két párt fogja cselekedni ugyanezt. Mert hogy 3 szavazattal többséggel akár csak egy hónapig is kormányozni lehetne, elgondolni is nehéz. Egyedül Andrássy grófnak nincs oka elégtelenségnek lenni az osztrák választások eredményével. A választási kampány elején a „N. fr. Pr.“ azzal vélte vigasztalhatni a romlásnak indult alkotmányhű tábor, hogy Taaffe meg fogja bukni a magyar befolyás a legmagasabb sphaerákban. Sajátos módon ma meg ugyanezen bécsi lap azt a vallomást teszi, hogy a „delegation“ állás választásánál a városok és falusi községek liberalis (alkotmányhű) képviselői egészen a nagybirtokosság kényekedvőre lesznek utalva. Hogy pedig ez utóbbi Andrássy gróf politikáját helyesli: az minden községen fölül áll. — Maga fakasztotta a kötszereket; maga is törölte le. Szép. Nem is vártuk volna egy bécsi laptól.

Az „Egyetértés“-ben Kövcs Károly szerint Szólon, a görög bílos, lehetetlennek tartja az apagyilkosságot, tehát nem hozott ellene törvényt. Széchenyi, a magyar reformer, lehellemnek tartja a magyar főnemesség corruptióját, tehát a nemzeti cassinó egyik céljálul nem tűzte ki a közérkölcök szűzességének komoly megőrzését. Széchenyi tövedett. Igaz, hogy a casino urai nem érzéketlenek a becsület fogalmait iránt. Ha valaki hamisan játszik a kártyán azt kilölik. Ha valaki párbajt nom vi, mikor arra ürgy van, azt becselennek tartják. De ha valaki okatlan pazarlással már magát is tönkre tette, zsidóit is kiárasztja s többé kártyázni, futtatni és adósságot csinálni nem tud: annak megengedik, hogy körükből „mit Charakter“ távozhassek — államhivataltba.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1879. jul. 15.

— A m. kir. pénzügyminiszter, Eisenlohr Ulrik Dees városa számvérjét, a toradamegyei adófelügyelő mellé II-od oszt. pénzügyi fogalmazóvá és adófelügyelői helyettesé nevezte ki.

— **Göncsi Pál** miniszteri tanácsos ma a délelőtti vonattal városunkba érkezett különösen a magyar nyelv tanítására rendezett póttafolyam megtekintésére. A miniszteri tanácsos ur a közoktatásiügyi miniszter ur megbízásából tegnap B. Hunyadon időzött az „erdélyrezi iparfeljesztő egylet“ gyermekjátékterem helyének megtekintése s a helyiség-hiány megbeszélése végett. Az egylet kalotaszegvidéki választmány, tevékeny elnöke, Gyarmathy Zsigmond vezetésével a tárgykörben tegnap gyűlést is tartott s a miniszteri tanácsos urnak szép reményekre jogosító nyilatkozatát örömmel vette tudomásul.

— **Az Önkéntes Tűzoltó-Egylet** f. évi július hó 20-án a lövölde helyiségében sajátalak-tókéja gyarapítására nyári táncvigalmat rendez; — mivel pedig a meghívók már szétküldettek, felkértek a tűzoltó intézmény mindazon lelkes pártolói, kik a legnagyobb figyelem dacára meghívót nem kaptak, de arra igényt tartanak, miszerint ebbeli kívánságuk azonnali teljesíthetése végett, a városi tűzoltó őrtanyán Vas-sy Zsigmond egyleti szertárnoknál jelentkezni sziveskedjenek. — Az Önkéntes Tűzoltó-Egylet parancsnokától. Kolozsvárt, 1879. július 15. Deák Pál főparancsnok, Münster Ede segédtsízt.

— **A brassói** iparosok, gyárosok, és kereskedők Br. Kemény Gábor miniszternek ott-idezését a többiek között arra használták fel, hogy egy kis kiállítás rendeztek gyártmányaikból. A kiállított s helyesebben bemutató tárgyak nem voltak u. n. kiállítási tárgyak vagyis olyanok, melyeket az illetők egyenesen kiállításra készítették volna; hanem az illetők egyszerűen áru-készleteikből mutattak be a miniszternek nehá-nyat. A kiállítás a Lövölde nagyertermében és a lócsarnokban volt csinosan berendezve. A lócsar-nokban többnyire fémáruk voltak kiállítva: szer-zéseknek Jekelius Károly kereskedő vasgyárából N. Bacsonból, takaréktűzhelyek, ezek között egy igen solid szerkezetű Bernhard Rudolf lakatosmestertől, két más takaréktűzhely (Sparherd) Birt-hálmer lakostól, masszív zárok és más lakatos-áruk Szabó Györgytől és Binder Edétől; több gyártmány Teutsch Gyula gépműhelyéből, ezek között egy fecskendő; továbbá egy csinos szer-kezetű könnyű kocsi Partscholt; rézművésáruk Rotáridestől és Harteltől; festett ládák; végre egy nagyobb gyűjtemény különféle papirokból a Könyves és Copony-czég tatraugi és zernyesti gyárából; az utóbbiak liszettek is állítottak ki. A tulajdonképeni u. n. brassói áruk a nagy terem-ben voltak elhelyezve. A posztó készítő és taká-csok a legkülönbözőbb fajokból tekintélyes men-nyiségben mutatták be gyártmányaikat; a többiek kö-zött: Lang Márton, Galtz Ede, Leonhardt Ferencz, Günther Adolf, Brossek, Thalmyer, Miesz, Wagner, Thomas Károly s mások. A szűcsáruk nagyban és változatosan voltak képviselve a kiállításon, még pedig Teutsch M. és fia, Harnung, Fe-minger, Váradi s néhány román szűcs által ki-állított árukkal. Kifünnök voltak a bemutatott

kötélgyártó-áruk is; továbbá voltak szíjgyártó-harisnyaköltő-áruk, festett pokróczok és gyapju, liszt Seewaldtől és Pellionistól, spodium, ke-fék, paraszt-kalapok, csizmák, finomabb cipők, kosárfonadékok, üzleti könyvek, mozaik, agyag-és kőedény-áruk, asztalosmunkák, virágok, ta-lajkoczkák Coponytól, bőráruk, stb. stb. A mi-niszter urat a kiállítás láthatóan kielégítette, sőt meglepte. Bevásárlásokat is tett. A minisz-ter urat a kiállítás meglátogatásakor az ipar-kamara elnöke: Dück József fogadta; ki üdvö-zölte őt s felhívta figyelmét különösen azokra az áruciklyokra, melyek a gyapju- és bőr-ipar fejlődésének, kivált a Romániából való behozatal tekintetében, utjában állanak; utalt arra, hogy kellő ellenőrzés mellett a létező bajokat a tör-vény korlátai között könnyen meg lehetne szűn-teni s kimutatta annak a nézetnek a helyte-leségét, mintha a Brassóban és vidékén fel-dolgozott nyersanyagok külföldiek volnának, minthogy e nyersanyagokat saját juhtenyésztő-ink hozták be, akik pedig csordáikat Romániában tartják. Br. Kemény Gábor megjegyezte aztán, az üdvözlésre adott beszédjében, hogy ez ügyre különös figyelmet fog fordítani. Örövendünk, hogy szász hazánkiai fel tudják használni az alkalmat, midőn közgazdasági állapotainkat s baja-inkat feltárhatjuk az azok orvoslására legelső sorban hivatott ministerium élén álló tevékeny férfiú előtt, és gazdasági kérdésekben, olyanok-ban, melyeknek szerencsés megoldásától haza-résünk annyira kíváncsian felvirágzása függ, az ellentétes politikai pártánzetek merevségét le-veközzük. Így és csak így munkálhatunk közös erővel hazánk közgazdasági felvirágztatásán!

— **Nevezési zárnep** az idej kolozsvári lóversenyek állandójaira és pedig: 200, 300, és 400 drb 10 francos arany, július 20 déli 12 óráig bezárólag. A nevezések egyleti titkárt Bartha La-joshoz Kolozsvárt, főtér 2. sz. címzendők.

— **Az osztrák-magyar bank** kolozs-vári fiilaléja számára már rendezik be a beltorda-utczában bérelt szálláson a bankhelyiséget; a töb-bek között egy szoba, melyben a pénztár készle-te fog elhelyeztetni, egészen vaslemezekkel lesz bevonva, még pedig olyan vastag lemezekkel, hogy azokon se tűz, se tolvaj nem lesz képes át-törni. A bankfiók, mint halljuk, augusztus elején nyitja meg üzletét.

— **Az iparos ifjak** önképző és beteg-ségélyző egylete f. hó 13-án rendezett játékon-ozó nyári táncvigalmán az összes bevétel volt 421 frt 50 kr, ebből levonva 221 frt 50 kr ki-adást — a betegsegély alap tőkéje szaporítására 200 frt tiszta jövedelm maradt. — Feldíszítet-tettek; t. Korbuly Bogdán 5 forint, Stein János 5 frt, Vereas Dániel 6 frt, Dr Mály István 1 frt, Becsey Hugo 2 frt, Birer József 1 frt, Ned-eroszták János 1 frt, Gergely Ferencz 1 frt, Petrovics György 1 frt, Szépes Mihály 2 frt, Hübner Mihály 1 frt, Tauffer János 2 frt, Pitel-ka András 1 frt, Horváth Lajos 1 frt, Hegedüs Ferencz 1 frt, Roth József 1 frt, Matusek Jó-zsef 1 frt, Bak Lajos 10 frt, Gazdagfalussy Mi-hály 2 frt, Hermély Józsefné 1 frt, Gergely Já-nosné 2 frt, Rignáth József 1 frt, dr. Bartha J. 1 frt, dr. Mihály László 2 frt, Hilberth József 1 frt, Tomásofszky 1 frt, Lóvai István 1 frt, Sá-mi László 1 frt, Nagy Ferdinánd 1 frt, Gombos Ferencz 1 frt, Bakai Sándor 5 frt, Zsigmond Sándor 40 kr, Kolozsvári József 40 kr, Gergely Kálmán 30 kr, Zenko Jakab 40 kr, Bozai Lajos 40 kr, Kis Ignác 20 kr, Birkel Sándor 40 kr, Majlát Antal 30 kr, Barabás Ferencz 40 kr, Szabó Béla 40 krajczár, Szabó Ferdinánd 30 krajczár, Heinrich Lajos 40 kr, Mészáros István 30 kr, Hammel József 50 kr, Kozma Géza 40 kr, Keresztési János 20 k, Bornemisza Mihály 40, kr, Nemesányi Károly 40 kr, Szabó József 40 kr Valaki 40 kr, Brozer Ödön 40 kr, Gergely József 40 kr, Kozma András 40 kr, Florián Sándor 5 kr, Schindler Mihály 60 kr, Schmalz Adolf 40, Entz József 50 kr, Turosányi Ferencz 50 kr, Krupsz-ki Albertné 50 kr, Fodor Gerzon 40 kr, Batosi En-dre 50 kr, Drotlef Pál 40 kr, Zolán András 1 frt, Ber József 40 kr, és Lórinthy József ur 15 frtal alapító tagjaink közzé belépett. Nem mulaszthatjuk el hálaköszönetünket nyilvánítani, ugy az ada-dokozó — mint mindazon számos nagyerdmű közönségnek, kik becses megjelenésük által ben-nünket szerencsésítették, nemkülönben mindazon közreműködő választmányi tag uraknak — kik fá-radságot nem kímélve egyedül csak a biztos si-keret tűzték feladatul. Az igazgató választ-mány.

— **Magyar Mihály** városi tanácsos halá-láról a család részéről a következő gyászjelentés ada-tott ki: Alolítottak a legmélyebb fájdalom sajgó er-zetével jelentik, hogy Magyar Mihály, városi tanácsos és képviselő, a kolozsvári unitarius egy-házközség keblé gondnoka és egyházi tanácsos, f. évi jul. 14-én reggel 6 órakor, életének 64-ik s boldog házasságának 30-ik évében, hosszas szenvedés után megszűnt élni. Földi részei folyó évi július 16-án délután 5 órakor, belmagyar-utczai 47. számú saját házából, koporsója mellett tartandó ima után fog a helybeli sírkertben levő családi sírbeltba örök nyugalomra elhelyeztetni. Kolozsvárt, július 14-én 1879. Béke porain! Áldás emléken! Özv. Magyar Mihály né született Andrásofszky Mária. Gyermekai: Magyar Géza és neje Knöpfler Klementin. Magyar Ilona és férje Hory

Béla. Magyar Mihály. Unokái: Makasai Juliska. Magyar Klementin. Ifj. Magyar Géza. Hory Zoltán. Anyóska: Andrásofszky Efráimné született Mildt Mária. Valamint számos rokonai.

— **A hétfőrlő** elmaradt fillérestélyt a ren-dezőség áttette csütörtökre (jul. 17.) az estélyi a szokott helyen, a Bánffy-kertben lesz. A katonái zenekar fogja mulattatni a társaságot. Belépődíj nincs meghatározva, hanem a résztvevőkre van bízva, hogy kiki tetszése szerinti összeggel járul-jon a játékonny czél előmozdításához. Az estély kezdete d. u. 5 órakor. Különbön a rendezősegtől erre nézve a következő értesítést vettük: „Az ár-va-ház javára Hamza Miska zenekara által hétfőrlő (jul. 14.) a Grand Caféban rendezett zeneestély miatt elmaradt rendes fillérestély csütörtökön (jul. 17.) fog megtartatni a szokott helyen (Bán-ffy-kert). Kezdeté d. u. 5 órakor. Miről a t. ta-gokat ezennel értesíti a titká r.

— **Brassóban** vasárnap Siegl Tamás csü-rtéren fűtött ki, mely csakhamar több gazda-sági épületet, zenét és más gazdasági eszközöket elhamvasztott. Azt gyanítják, hogy valaki meg-gyújtotta a csürt.

— **A szamosújvári** örmény katolikus egyházat ismét érzékeny veszteség érte. A két év-el ezelőtt elhunyt derék esperes: Lukács Kris-tóf helyébe megválasztott Kopár Simón szentszék-i ülnök és szamosújvári örmény katolikus es-peres-plébános f. hó 14-én szőlőhűdés következté-ben meghalt. Benne az örmény katolikus pap-ság egy derék kántársát, Szamos-Ujvár városa hí polgárát, rokonai pedig szerető önfeláldozó rokon-t vesztettek. Béke porain!

— **Krasznavölgy vészedelem.** Krasznán f. hó 9-én egy hirtelen támadt vihar meg-árasztá a Kraszna és Berettyó folyókat. Az egész Krasznavölgy, vele 10 falu, legnagyobb részt víz alá került. Kraszna Mezővárosban a 3000 frt ér-tékű fahidat a vihar pár perc alatt összerombol-ta. Az öszedőlő házak száma itt meghaladja az ötvenet. Péteresen községben 32 ház pusztult el, Sz.-Somlyón 26. Az ár annyira rohamos volt, hogy egy, a víz mellett fekvő pálinka-főzőből a gőzkazánt, mely 20 - 25 m. mázást nyom 500 méter távolságra vitte el helyéből. A pinzből bor és pálinkával telt hordókat ragad ki s vitte a második s harmadik falu füzesei közé. Sz.-Somlyón egy emberélet is esett áldozatul; má-sok, kiket az ár elragadt, csolnakokon mentettek még. Az egész Kraszna mentén a vetések, vete-mények, kaszálókban a rendek elmosattak s be-izsapolva elpusztultak, körülbelül 140—170 ház lett végkép lakhatatlanná.

— **Hogy szaporodnak a protestan-sok.** Fink M. párisi statiszticus által nemrég ösz-szeállított hiszműltje szerint, évezádadunk elején az egész földön 130 millió katolikus és 55 mil-lió protestans létezett. Jelenleg az elsőik száma 160, az utóbbiaké 117 millióra növekedett. Mig tehát a katolikusok száma 23%o, addig a pro-testansoké 113%o-al szaporodott.

— **Lov-Fresté Árpád b.** tegnapelőtt Bu-dapesten a Nemzeti szállodában meghalt. Ő nevét a szabadságharcban való részvétel s nemzeti adományai által tette felejthetlenné. A forrada-lomban Görgey segédtsíztje volt és számos bra-vourja által tűnt ki. — Az akadémia ötven-ezer forint alapítványt tett. — A szabadság-harcz után egy ideig külföldön tartózkodott. 51 évet élt, s dicsteljes emléket hagy hátra. Béke po-raival!

— **Necrolog.** Zakariás Margit és kiskoru gyermekei: Etelka, Anna, Bertalan; bibarozfalvi Mihály Pál, peteki földbirtokos és neje Horváth Zsuzsánna, Pál, fiok; továbbá Zakariás Sándor, erzsébetvárosi pénztárnok és neje Bogdánfy An-na, ugyszintén gyermekeik; József, István és Ró-za számos rokon és barát nevében mélyen elszo-morodott szívvel jelentik bibarozfalvi Mihály Lajosnak Nagy-Küküllőmegyei főjegyzőnek, a feledhetlen férjnek, apának, gyermeknek és sógor-nak munkás élete 33-ik s boldog házassága 6-ik évében tudósírvadásban Erzsébetvároson f. év és hó 13-án délelőtti 11 órakor történt gyászos ki-múltát. Hült tetemei az ev. ref. szertartás sze-rint e hó 15-én délután 5 órakor helyezetttek örök nyugalomra. Erzsébetváros, 1879. év július hó 13. Béke lengjen porai fölött!

— **Petőfi — francia nyelven.** Petőfi „János vitéze“ Dozon A. fordításában a napokban megjelent.

— **Összenőtt ikrek.** Lonkobody orosz faluban egy paraszasszony a múlt hóban ösze-nőtt ikreket szült. Az ikreknek két fejük, négy karjuk van, ellenben lábuk csak három. A lányok Anna és Antonia névre kereszteltettek s igen jól érzik magukat.

— **Garibaldi válópere** e hó 10-én ka-rult a római törvényszék elé. Fortunato bíró el-nőkölt. — Garibaldi védőgyvéde Mancini, nejeé Raimondi marchessé pedig Possi volt. Az első ülés-ben azonban a bíróság nem hozhatott határozatot, ezt a jövő ülésre halasztották, mikoráig a törvény-szék az ügyvédek által benyújtott emlékiratokat át fogja tanulmányozni.

— **Köpenyeg-reform a hadsereg-ben.** Philippovics báró tábornagynak a boszniai badjárat alkalmával tapasztalván, hogy a katonák köpenyének eddigi viselési módja nagyon hát-rányos, most az erre vonatkozólag készített több tervet közli a tábornagynagy egyet, mint külső

nösen alkalmas: és czélszerűt elfogadott. Legkö-zelebb Reichlin Melder báró ezredes két ember-le ezredéből Bácsba megy, hogy az új köpeny-viselési módot ő felségének, Albrecht főherczeg-nek, a hadügyminiszternek s több katonai tekin-télynek bemutassa. E módszer szerint ugyanis a köpenyegnek nem göngyölik össze, hanem plaidsze-rűleg négyezeresen összehajlítják s hátra a borju alá illesztik, úgy hogy ez által az illető szabad mozgásban épen nincs akadályozva. E módszert a spanyol hadseregben már régóta sikerrel hasz-nálják.

KÖZGAZDASÁG.

A magyar gazdák Székesfehérvárott 1879. június 3—5. napjain tartott II-ik or-szágos értekezlete által hozott **HATÁROZATOK.**

A magyar gazdák Székesfehérvárott tartott II. országos értekezlete — a mig egyrésztlő örmé-nek ad kifejezést a fölött, hogy a gazdaközön-ségnek alkalom adatott saját óhajai és érdekei föl-lőt tanácskozhatói, egyezsemind mély sajnálko-zásának adja kifejezését, hogy az első értekezet-nek megtartása óta lefolyt 11 év alatt a törvény-hozás és kormány részéről oly elenyészőleg kevés tetteit a földmívelés emelése, érdekeinek megvé-dése és előmozdítása tárgyában, holott örendel-kezésünkhöz éppen e tekintetben nagy remények kötettek; és napjainkban, a midőn egész mező-gazdaságunk egy válság alatt áll, elérkezettnek tartja az időt, hogy a törvényhozás és kormánya földmívelési érdekek nagyobb mérvű gondozását és ápolását feladatul tekintse és közönyösségből ki-bontakozva a már halasztatlanná vált cselekvés terére lépjen; — ezekből kifolyólag az értekezet tárgyalásai felkarolván mezőgazdaságunk külön-böz bajait és viszon,ait, a tárgyalások eredmé-nyeit összevonva és csoportosítva a következő

határozatokat hozta:

A) A földmívelés érdekeinek képvise-lete tárgyában.

1. Önálló földmívelési ministerium alakítá-sát olyformán, hogy a ministeriumok csoportosi-tásának czélszerű keresztülvitelével ebből az állam pénztárára nagyobb teher ne háromljék.

2. Egy országos gazdasági tanács felállí-tását.

3. Minden megyében egy gazdasági egyesü-let alakítandó.

4. A gazd. egyesületek szervezetének teljes megváltozásával ezek fenntartási költségeiben — egy mint ez az 1868: VI. t. cz. által a keresk. és iparkamarákra szervezte van — a gazdasági egyesület területén levő minden földtulajdonos egyenes földadót törintja után fél (½) krajczár ma-ximum járulékkal vesz részt. Ezen járulék a köz-adókkal együtt az állam kőzegei által szedetvén be, az illető egyesületeknek saját céljaikra, ille-tőleg önterületük mező- és erdőgazdaságának eme-lésére leendő felhasználása végett elszámolás ter-he mellett közvetlenül kiadatik.

A mennyiben pedig a gazdaközönség agaz-dasági hanyatlás érzete által indittatva, gazda-sági állapotának javítása céljából magát meg-adóztatni szükségesnek látta, óhajta a kormány-tól, hogy hasonló czélra, t. i. a földmívelés eme-lésére az eddiginél nagyobb összegeket fordítson, illetőleg az egyleteket ide czélzó törekvéseikben az általuk alkalmazott eszközök mérvéhez képest támogassa.

5. A gazdasági congressus évenként megtar-tandó. Ezen congressus az országos gazdasági ta-nács elnökét egy évre megválasztja, továbbá egy 20 tagból álló „végrehajto-bizottságot küld ki, mely bizottság működése mindig a legközelebbi országos értekezetig tart. Ennek hivatala a con-gressus határozatainak érvényt szerezni, valamint a gazdasági egyesületek között az összekötő ka-pcsot képezni.

B) Gazdasági rendszerváltoztatás, il-leltőleg nyereszterményeinek értékesítése tárgyában.

1. Tekintettel azon hátrányokra, melyek a közelebb lefolyt évtizedekben szertelen mérveket öltött túlnyomó gabnatermelésből származnak: — úgy a gabonaterményekkel kiszivattyózott föld ere-jének vesztése s az ebben fekvő nagy nem-zeti tőkének a jövődség javára való fentartása; — mint az évről-évre fenyegetőbb külföldi con-currentiával szemben való megállhatás, sőt létez-hetés szempontjából kimondja: hogy minden ma-gyar gazdának úgy saját, mint az ország érdeké-ben kötelességében áll oda törekedni, hogy gazda-ságában a gabnatermelés és állattenyésztés közt bütönlentli huzamos ideig nem mellőzhető helyes arányt fokozatosan bár, de lehető gyorsan beállit-sa, a gabnatermelés rovására tetemesen megcsök-kenő állattenyésztést erőlyesen felkarolja s e czél-ból gazdasági területének legalább egy harmadát (ideértve a kaszálókat, a szlász és gumós takar-mánytermőtereket, a mesterséges és természetes legelőket) takarmánytermelésre fordítsa.

2. Miután pedig ezen gazdasági rendszer inaugurálása folytán egy gabona, mint hustermé-nyeink mennyiségileg és minőségileg legalább is az egyes termelési ág eddigi arányát tekintve egyaránt gyarapodni fognak, az értékesítése, ille-tőleg biztos piac teremtése céljából elkerülhetle-nül szükségesnek tartja, hogy gazdasági követel-

ményeinknek megfelelőbb, az eddiginél minden-esetre helyesebb vasúti tarifa és kereskedelmi po-litika követessék, melynek elérésére, — utálva itt különösen a német birodalom által életbelép-tetett tarifa és vasútpolitikára is, — minden esz-köz igénybevételével mielőbb legalább is egy, a magyar állam befolyása alatt levő, Magyarorszá-got a külföld nyugoti fogyasztó piaczaival össze-kötő vasútvonal megszerzettessék.

3. Szükségesnek látja, hogy a marhatenyész-tés emelésére szánt dotatió, félre téve a szűkkeb-bű fűscalis szempontot, évről évre fokozatosan és oly mérvben emeltesék, hogy általa az e téren észlelhető bajok és hátrányok, minők a marha-létszám nagymérvű apadás, a létezőnek elcsene-vészedése, stb. a lehető legtrövidebb idő alatt or-vosolható legyenek. — Miután pedig oly külföl-di intézkedések léteznek, melyek nyers termé-nyeink értékesítésére, (gabonaművek, marha, fa és bor) határozottan káros hatással vannak, szük-ségesnek tartja az értekezet, hogy minden ily állam ellen, megfelelő törli; prohibitiv intézkedé-sek léptettessenek életbe.

4. Miután, dacára az általános érzett hi-ányoknak, mai napig sincsenek közraktáraink, szük-séges, hogy az ország több pontjain, különösen a fővárosban és az ország határaihoz közel fekvő azon városokban, melyek gyűjtő helyekül alkalm-a-sak, a kereskedés és forgalom előmozdítására és emelésére nézve közraktárak állittassanak fel.

5. A vágómarha könnyebb, czélszerűbb és helyesebb értékesítése szempontjából, Budapest-en az ez irányban fejlettebb külföldi piacok mintá-jára szervezendő marhavásárok rendszeresítendők.

Kimutatás

a szakely-egyloti első takarékpénztár forgalma 1879 január 1-től június 30-ig.

Bevétel:

Pénztári maradvány 1878. decz. 31. 995 fr. 77 kr, betétek 30,451 frt 36 kr, kötelezett be-tétek 7 frt 13 kr, visszafizetett váltók köt. és elő-legek 99,804 frt 87 kr, befizetett kamatok 3,259 frt 26 krajczár, befizetett kezelési díjak 643 frt 77 kr, befizetett késedelmi kamatok 26 frt 32 kr, visszleszámitolt váltók 22,854 frt, értékpapi-rok 254 frt 86 kr, házber az intézet háza után 50 frt, részvényátíratás díjak 25 frt, nyomtatvány díjak 12 frt 20 kr.

Összesen 158,384 frt 54 kr.

Kiadás:

Kifizetett betétek 8,940 frt 98 kr, kifizetett kötelezett betétek 50 frt 25 kr, kifizetett és tö-késített betéti kamatok 1,034 frt 43 kr, leszá-mított váltók, kötelezvények és előlegek 117,194 frt 38 kr, visszleszámitolt váltók 24,677 frt, vissz-leszámitolt váltók kamatai 324 frt 1 kr, felépli-tési díj 22 frt 86 kr, értékpapírok 245 frt 17 kr, visszafizetett kamat 1 frt, a ház vételárába ki van fizetve 1,338 frt 15 kr, előleg per- és irodai költségekre 150 frt, kifizetett osztalék 1,474 frt 90 kr, irodai költségekre 253 frt 67 kr, rendes fizetésekre 333 frt 96 kr, napi díjakra 123 frt, játékon-czélra 85 frt, adó 100 frt, felszerelési költség 30 frt, pénztári maradvány június 30-án 2,005 frt 78 kr.

Összesen 158,384 frt 54 kr.

Székelly-Udvarhely, 1879. június 30.
Bod Károly, Ifj. Kovács Domokos
aligazg. könyvvezető és pénztárnok.

A közönség köréből.)*

A „Maros-vidék“ szerkesztőjéhez.

Marosvásárhelyen.

Bátor vagyok kőni uraságot, hogy az 1877-ik esztendőben a török-sebeslők részére bálj jövedelmekből és adakozásokból urasághoz be-gyűlt s uraságod által az illető helyre juttatott pénzösszegek átvételéről uraságod részére kiszol-gáltatott elismervényeket lapjában közzétenni szí-veskedjék, többek megnyugtattása tekintetéből. Ha pedig ezen elismervények már megjelentek, de azok — megvalva az igazat — csupán hanyag-ság miatt kerültek ki s magam és mások figyel-mét, ez esetben sziveskedjék megfellelni, hogy azon konzulatui nyugtatványok az uraságod által szer-kesztett, vagy valamely más hirlap hasábjain, kö-rülbelől mely időtájban lettek a nyilvánosság előtt bemutatva. Tisztelettel maradván
Marosvásárhelyt, 1879. július 13-án
egy érdeklődő.

*) E rovát alatti közleményekért csak a sajtóható-ság irányában vállal felelősséget a Szerk.

NEMZETI SZINHAZ.

(A nyári színházban.)

Kolozsvárt, vasárnap, július 12. 1879.

A VARÁZS FÁTYOL
énekes tündérrege látvá-nyokkal.

Helyárak mint rendesen.

Az előadás kezdetét kétszeri cse ngetés jelzi.

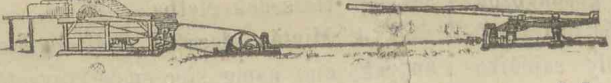
Kezdeté fél 8 órakor.

Vége 10 előtt.

Felőlő szerkesztő és kiadó tulajdonos:

Békéssy Károly.

Oroszlán-hajkenőcs
(hajtorzójóker-rostokkal készíve)
gondorítja a haját
a nélkül, hogy égetni vagy begöngyölni
kellene.
Általában minden idegen segély
nélkül,
tisztítja egyúttal a fejbőrt s meggátolja a hajhullást.
A hatása egyenlő férfiaknál, nőknél és
gyermekknél.
Egy üveg tégely ára 1 frt, posztán küldésénél
a göngyért 10 krral több.
Fótelep, hova levélbeli megrendelések in-
dézendők: (235) (2-12)
Winkelmayer J., Bécs, VI. Gumpen-
dorferstrasse 169, vagy Stumpergasse 13.
Fióktelep Kolozsvárt: Székely Miklós gyógyszerésznél.

Umrath és Társa Prágában,
mezőgazdasági gépgyárosok
ajánlják, a szilárd kivétel, könnyű járás, nagy munkaképesség és tiszta cséplésről
legelőnyösebben ismert különlegességeiket
(148) (21-24)
kézi és járgány-cséplőgépekben
1-től 8 ló- vagy ökörerőig, álló és hordozható alakban.
Továbbá készítenek különféle nagyságu és elismert jó minőségű
tisztító rostákat, kukorica-morzsolókat és szecskavágókat.
Ábrákkal ellátott árjegyzékkel postán küldve díjmentesen szolgálunk.

Van szerencsém tudatni, hogy helyi olajgyáramban az alatt jegyzett
lenolaj-kenezét (Leinol-Firniss), ugyanolyan kezezőbe tört olajfestéket
rendkívüli olcsó árban, legjobb minőségben árusítom, és színt úgy kicsi
mint nagybani mennyiségben kiszolgáltatam.

100 Kilo.	100 Kilo.
Lenolaj-keneze 46 frt — kr.	Levélzöld (Laubgrün) 36 frt — kr.
Alapfesték fehér 22 " — "	legfinomabb II-a
" barna v. szürke 22 " — "	Levélzöld (Laubgrün) 32 " — "
Kremserfehér legfin. 52 " — "	legfinomabb III-a
Venetianerfehér 46 " — "	Fekete (Flammruss) 54 " — "
Hamburgerfehér 38 " — "	legfinomabb
Ezüst szín 46 " — "	Fekete (Flammruss) 50 " — "
" finom 38 " — "	finom
Holländerfehér legfin. 30 " — "	Ockersárga világos v. 24 " — "
Horganyfehér (Zinkweiss) legfin. 48 " — "	sötét legfinomabb
Horganyfehér finom 38 " — "	Ockersárga világos v. 22 " — "
" szürke 38 " — "	sötét finom
Császárzöld legfin. I-a 54 " — "	Veres (Engelroth) vil. 22 " — "
" legfin. II-a 46 " — "	v. sötét legfinomabb
" III-a 40 " — "	Fedélveres (Engelroth) 20 " — "
Levélzöld (Laubgrün) 45 " — "	Barna (Umbrun) vil. 42 " — "
legfinomabb I-a	v. sötét legfinomabb
(147) (27-*)	Úveges ragasz (Glaser-Kitt) 14 " — "

Tisztelettel
KISS SÁNDOR.

SÁRGA KRISTÓF
fehérmű és vászon-raktára
KOLOZSVÁRT,
(bel-középutca, kisegítő alatt.)
Kül- és belföldi nagy kereskedők és gyárosokkal egyenes összekötte-
tésennél fogva azon kellemes helyzetben vagyok n. érd. vevőimnek ke-
zesség mellett, legutányosabb áron valódi árral szolgálni.
Raktáromban legnagyobb választékban kaphatók:
Férfi fehér-ingek, chiffon, creton és madepolan szövetből, sima himzett
és redős gallérral, vagy a nélkül 85 krtól, 3 frt 50 krig.
Férfi színes-ingek, angol oxford, creton és madepolan szövetből 100
különböző mintára, jó színtartó 70 krtól, 2 frt 60-ig.
Színes és fehér gyabjű alsó-ingek és nadrágok 70 krtól 5 frtig.
Férfi alsó-nadrágok (gatyák) mindenemű szabású, legjobb len és pa-
mut vászonból 70 krtól, 2 frt 50-ig.
Férfi legújabb gallérok és kizelők 4 réttől legjobb chiffon szövetből
párja 40 kr.
Férfi színes-szélű selyem, — len és pamut zsebkendők szegve 6 darab
egy kötegben 60 krtól, 7 frtig.
Valódi len fehér-zsebkendők 6 darab egy kötegben 1 frt 50 krtól
(387-8) (77-*)
Női-ingek len és pamut vászonból, sima himzet vagy redős, 1 frtől, 5 frtig.
Női háló reklik, 1 frtől, 5 frtig, főkötők len és chiffon vászonból
40 krtól 80-ig.
Női alsó-szoknyák és nadrágok 90 krtól, 7 frtig.
Női piquet reklik, nadrágok és szoknyák, 1 frt 50 krtól 5 frtig.
Függöny nemez, gyapjú és pamut takarók, paplanok,
madráczok mely utóbbiakból különösen nagy raktárt tartok.
Legújabb szerkezetű esőernyők, 1 frt 40-től 15 frtig.
Fehér és színes **harisnyák**, gyapjú, len, pamut és selyemből, párja
15 krtól, 1 frt 50-ig.
Legújabb **n.yakkendők**, posztó, szarvasbőr és glagé kesztyűk,
nadrágtartók, harisnya-kötők, órasínorok sat, legutá-
nyosabb árban.
Fehér és színes-asztalnemű, mindenféle len és pamut
vászon szín-tartó creton, oxford és madepolan,
színes ingszövetek
1000 különböző mintára 16 krtól 52 krig., 100 különböző fajtájú chiffon,
creton és madepolan **fehér ingszövetek** 80, 155 és 170 centiméter
széles, 22 krtól 70 krig.
sima, himzett és redős
len és pamut ingbetétek 25 krtól 3 frtig.
Len és chiffon himzett, stráfok és betétek, kötő, varró, himző-pamutok és
czernák, ujjon azüjtöttek részére főkötők, télik és takarók sat.
Továbbá elvállalok **kizásasítás**, vagy magán szükségre
kivánt feltérneműk pontos elkészítését; kitűnő sza-
bás és jó összeállításra legnagyobb figyelem van
fordítva.
Megrendeléseket, nyak bőség, váll- és ujjhossza papir szeleten pontos mér-
téke beküldése mellett saját felelősségemre azonnal teljesítek, mely
esetben árat és fajtáját meghatározni kérem.
Bármely megrendelés ha nem tökéletesen kielégítő az érte fizetett összeget
vissza szolgálom, vagy másokkal bízva átadom.
Legfőbb törekvésem n. érd. vevőim bizalmát továbbra is kiérdemelni és azt
megtartani
Sárga Kristóf.

(253) **Limburgi sajt.** (1-1)
költséje 36 kr. zsíros csikk, lédúsban a 48/1 kiló netto
Kicsiny füstölt sovány
hamburgi sódar.
igen alkalmas főzésre és nyersen evésre, trichinre nézve hivatalosan megvizsgálva, darabja
3 1/2 — 5 kiló, kilója 82 kr.
Delicat új angol
Matjes-hering,
igen finom és gyöngészott, 5 kilós hordókban mintegy 30—33 darab 2 frt.
Aransárga füstölt eltartható
norvégiai hering,
5 kilós lédús csikkban a 36—40 darab 1 frt 80 kr., bérmentesen Osztrák—Magyarország
bármely posta állomásáig postai utánvét mellé. Göngy ingyen. Nem megfelelő csikkeket után-
véttel visszaveszem.
Ottensen Hamburg mellett **MOHR A. L.**

Megjelent és Kolozsvárt
Stein János
könyv- és zeneműkereskedésében kapható:
KIS NEMZETI MUZEUM
egy-egy kötett füzve 50 kr.

1. A MAGYAR DALNOK.
- 2—3. KISFALUDY KÁROLY válogatott munkái. Két kötet.
4. REGGYÖNGYÖK. Jósika Miklós legszebb beszélyeiből.
5. ROBINSON Crusoe élete és kalandjai.
6. TUNDÉRMESÉK. A legkedveltebb gyűjteményekből összeállított.
7. BOLDOGHÁZA. Buzdító és oktató történet.
8. MAGYAR NÉPDALOK.
9. MAGYAR HÖSKÖLTEMÉNYEK.
10. ABAFI. Regény. Irta Jósika Miklós.
- 11—12. MAGYARORSZÁG TÖRTÉNETE a legrégibb időkől
korunkig. Két kötet.
13. KISFALUDY SÁNDOR válogatott munkái.
14. TÖRTÉNETI ADOMÁK és JELLEMRAJZOK.
- 15—16. JÓKAI MÓR válogatott munkái. Két kötet.
- 17—18. A SZABADSÁG HŐSEI és VÉRTANUL Irta Kuliffay
Ede. Két kötet.
19. KÖLCSEY FERENCZ válogatott munkái.
20. TRÉFÁS VERSEK.
21. CSOKONAI Vitéz Mihály válogatott versei.
22. FRANKLIN ÉLETE. Irta Mignet.
- 23—24. MANIHEWS. Hogyan boldogulunk? Két kötet.
- 25—26. FÁY ANDRÁS meséi és aphorismái. Két kötet.
- 27—29. BOROS MIHÁLY válogatott kisebb munkái. 3 kötet.
- 30—31. VÉRTESSI ARNOLD beszélyei. Két kötet.
32. Az ŐS-RÓMAI IDŐKBŐL. Korrajzok. Simons Tivadar után
Bús Vitéz.
- 33—34. KANE a SARKUTAZÓ. A második Grinnel expedítio
sarkutazása. Két kötet.
- 35—36. KNIGGE ADOLF b. Érintkezés az emberekkel. Ford.
Nagy István. Két kötet.
37. ERDÉLY TÖRTÉNETE. Az ősidőktől korunkig. Egybeállítá
Kuliffay Ede.
38. VERNE GYULA. Híres utazók és híres utazások
története. Ford. Vértessy Arnold.
- 39—41. PESTALOZZI HENRIK. Lénárd és Gertrud. Fordította
Zsengeri Mór. 3 kötet.
- 42—43. LEGOUVÉ ERNEST. Atya és fiu a tizenkilenczedik
században. 2 kötet.
44. BÁNFI JÁNOS. A Szántó család története.

Jókai Mór munkái.
Népszerű kiadás. — Egy-egy füzet 40 kr.

1. A VARCHONITÁK.
2. FORTUNATUS IMRE. — Shirin.
3. KALÓZ-KIRÁLY.
4. SONKOLY GERGELY. — A drága kövek. — Marce Zára.
- 5—9. TÖRÖKVILÁG MAGYARORSZÁGON. 5 füzet.
10. A BÜNTÁRS. — Nepean sziget.
- 11—12. A KETSZARVU EMBER. — Az egyiptusi rózsza. 2 füzet.
13. KORONÁT SZERELEMÉRT. — A HARGITA. — A KÁLMÁR
és CSALÁDJÁ.
14. PETKI FARKAS LEÁNYAL. — HÁROMSZÉRI LEÁNYOK. —
A KÉT SZÁSZ.
15. REGÉK.
16. CARINUS. — A NAGY-ENYEDI KÉT FÜZFA.
17. A SERFŐZŐ. — A NYOMORÉK NAPLÓJA. — FEKETE
VILÁG.
- 18—20. ERDÉLY ARANYKORA. 3 füzet.
- 21—23. CSATAKÉPEK 1848—1849-ből. 3 füzet.
24. BUJDOSÓ NAPLÓJA. — KURBAN BÉG. — MEGÖLT
ORSZÁG.
- 25—26. A FEHÉR RÓZSA. — HUMORISZTIKUS PAPIRSZELETEK.
2 füzet.
27. MAGYARHON SZÉPSÉGEI.
- 28—29. SZOMORU NAPOK. 2 füzet.
- 30—31. A JANICSÁROK VÉGNAPJAI. 2 füzet.
- 32—37. KARPÁTHY ZOLTÁN. 6 füzet.
- 38—43. EGY MAGYAR NÁBOB. 6 füzet.
- 44—47. UJ FÖLDESUR. 4 füzet.
- 48—53. SZEGÉNY GAZDAGOK. 6 füzet.
- 54—55. A MAGYAR ELŐIDŐBŐL. 2 füzet.
- 56—59. HÉTKÖZNAPOK. 4 füzet.
- 60—63. A RÉGI JÓ TÁBLABIRÁK. 4 füzet.
- 64—65. DÉLVIRÁGOK. 2 füzet.
- 66—67. MILYENEK A NŐK? 2 füzet.
- 68—71. VÉRESKÖNYV. 4 füzet.
- 72—73. A MAGYAR NÉP ÉLCEZÉ SZÉP HEGEDÜSZÓBAN. 2 füzet.
- 74—76. ÁRNYKÉPEK. 3 füzet.
- 77—82. A KÖSZIVŰ EMBER fiai. 6 füzet.
83. MILYENEK A FÉRFIAK?
- 84—89. POLITIKAI DIVATOK. 6 füzet.
- 90—93. MIRE MEGVÉNÜLÜNK. 4 füzet.
94. OCEANIA. Egy elsüllyedt világgrész története.
- 95—97. AZ ELÁTKOZOTT CSALÁD. 3 füzet.
- 98—99. FELFORDULT VILÁG. 2 füzet.
100. ELBESZÉLÉSEK.

Kolozsvárt **Stein János** könyv- és
zeneműkereskedése.

Stein János
könyv- és zeneműkereskedése **Kolozsvárt.**
PETŐFI összes költeményeinek
előfizetőihez!
E napokban vették t. cz. előfizetőink **PETŐFI összes köl-
teményeinek** 34-dik füzetét melylyel művünk immár befejezve van.
Most már annak bekötése vállván szükségessé, van szerencsénk e célra
dús aranyozással izletesen készített, vörös, zöld, kék vagy barna színű
DISZTÁBLÁKAT
ajánlani, melyek 2 forintjával nálunk folyvást kaphatók.
Egy ily kötet tábla megszerzése által, melybe
PETŐFI összes költeményeinek
valamennyi füzeteit Hancz György m. k. egyetemi könyvkötő csekély
díjért bele kötheti, t. előfizetőink oly diszkötetet szerezhetnek maguknak,
mely mindig méltán az első helyet foglalandja el.
E disztáblák átvételénél minden t. cz. előfizetőnknek, a mű érde-
méhez képest csinosan kiállított
disz czimlapot ingyen adunk.
Stein János
könyv- és zeneműkereskedése
Kolozsvárt.

ELŐFIZETHETNI
STEIN JÁNOS
könyv- és zeneműkereskedésében **Kolozsvárt.**

A Bazár
a legelterjedtebb és a
legszélesebb német női
divatlap,
a legkedveltebb és a
legtartalomdúsabb lap e
nemben.
25.
évfolyam.
kitüntette a bécsi
világkiállításon
1873.
A Bazár
1879. Január 1-től
12 színezett divat képet
és sok színezett
kézimunka mintát
fog tartalmazni.
Előfizetési ára negyedévre helyben házhoz hordva
csak 1 frt 50 kr.
Vidékre bérmentes küldéssel 1 frt 80 kr.
Évenként megjelenik:
24 divatlap.
24 szépirodalmi és vegyes tartalmu
lap.
24 melléklet 500 szabás rajzzal.
24 melléklet különféle közlemények
és hirdetésekkel.
12 színezett divatkép és egyéb minták.
Előfizethetni Kolozsvárt
csakis
Stein János
könyv- és zeneműkeres-
kedésében.

A székesfehérvári kiállításon bronz-éremmel kitüntetett
cserép és téglá!
A Kajántó völgyén lévő **gőztégla és oserép gyár-
telep**, a pesti és bécsi nagy gyárok mintájára van bér-
devezve és kezelve, — a föld érlelve és **tisztítva** (slemolva)
van, s így a **legtartósabb tűz- és vízmentes oserép és**
tégla készül, mely jóságánál fogva első helyen áll.
1000 darab jól kiégetett fedél cserép ára 18 frt — kr.
1000 darab jól kiégetett fali téglája 12 frt 50 kr.
Megrendelhető és utalvány váltható **készpénz lefizetése**
mellett, s egyúttal a minták is megtekinthetők
(254) (1-3) **BOGDÁN ISTVÁN** tulajdonos üzletében.
Vidékre való szállítást azonnal teljesítek.

Haszonbéri hirdetés.
Hétei lovag Bakó Károly tulajdonát képező, Szolnok —
Doboka megyében **Büza** községében levő terjedelmes birtoka
Feketelak, Czente, Csaba hozzá tartozó részekkel és il-
lető regalékkal együtt **1879. július 24-kén** Büza községébe
tartandó nyilvános árverésen, az illető haszonbéri feltételek mellett
1880. április 1-től kezdve,
tíz évre haszonbérbe fog adatni.
A feltételek Kolozsvármegye árvaszékiénél és ügyvéd Frits Al-
bertnél Kolozsvárt megtekinthetők. (243) (3-3)